

Vergaderjaar 2003–2004

29 200 VII

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) voor het jaar 2004

Nr. 3

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 16 september 2003

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties¹ heeft de navolgende vragen over het jaarverslag 2002 van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (brief BZK 03-173) aan de regering voorgelegd. De regering heeft de vragen beantwoord bij brief van 12 september 2003.

Vragen en antwoorden zijn hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Noorman-den Uyl

De griffier van de commissie,
De Gier

¹ Samenstelling:

Leden: Van Fessem (CDA), Kalsbeek (PvdA), Van Heemst (PvdA), Noorman-den Uyl (PvdA), voorzitter, Vos (GL), Cornielje (VVD), Adelmund (PvdA), De Wit (SP), Van Beek (VVD), ondervoorzitter, Van der Staaij (SGP), Luchtenveld (VVD), De Pater-van der Meer (CDA), Van As (LPF), Lazrak (SP), Wolfsen (PvdA), Tonkens (GL), Smilde (CDA), Spies (CDA), Eerdmans (LPF), Sterk (CDA), Haverkamp (CDA), Straub (PvdA), Boelhouwer (PvdA), Hirsi Ali (VVD), Szabó (VVD), Van Hijum (CDA) en Vacature (D66).

Plv. leden: Van Bochove (CDA), De Vries (PvdA), Dijsselbloem (PvdA), Fierens (PvdA), Halsema (GL), Schippers (VVD), Dubbelboer (PvdA), Kant (SP), Rijpstra (VVD), Slob (CU), Wilders (VVD), Rambocus (CDA), Varela (LPF), Vergeer-Mudde (SP), Van Nieuwenhoven (PvdA), Van Gent (GL), Algra (CDA), Çörüz (CDA), Nawijn (LPF), Atsma (CDA), Bruls (CDA), Hamer (PvdA), Leerdam, MFA (PvdA), Griffith (VVD), Balemans (VVD), Eski (CDA) en Giskes (D66).

1

Is het laatste lid van de Commissie van Toezicht inmiddels benoemd?

Ja. Het betreft de heer B. A. Lutken. Zijn benoeming is ingegaan op 1 juli 2003. Eerder werden mevrouw mr. I. P. Michiels van Kessenich-Hoogendam en mr. dr. C. Fasseur benoemd tot voorzitter respectievelijk lid van deze commissie.

2

Is de door de Kamer voorgedragen kandidaat, Generaal Majoor J. A. van Reijn, voormalig directeur van de MID?

Ja.

3

Waarom staat er zo weinig concreets in het jaarverslag, zoals namen, data, volumes, trends en locaties betreffende imans, scholen en rekrutering? In Duitsland en Scandinavische landen gebeurt dit toch wel? Komt dit ook de transparantie en de mogelijke controle van de beweringen van de dienst niet ten goede? Welke grenzen stelt de AIVD met betrekking tot haar transparantie in dit jaarverslag? Waarom komt zij uit bij minder dan de maximaal mogelijke openheid binnen de grenzen van de staatsveiligheid?

Het jaarverslag van de AIVD heeft een meerledig doel. Eerst en vooral leg ik daarin tegenover de Tweede Kamer en de Nederlandse samenleving verantwoording af van de werkzaamheden van de AIVD in het voorafgaande jaar. Daarnaast is het verslag bedoeld om burgers inzicht te bieden in de aandachtvelden van de AIVD, opdat zij kunnen voorzien in welke sferen en op welke momenten zij geconfronteerd zouden kunnen worden met aandacht van de dienst. Hiermee wordt invulling gegeven aan het zogeheten kenbaarheidsvereiste, voortvloeiend uit het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Tot slot biedt het jaarverslag de mogelijkheid de burger in het algemeen of bepaalde geledingen in de samenleving te attenderen op specifieke veiligheidsrisico's. Een voorbeeld hiervan is de aandacht die in het vorige jaarverslag is besteed aan de gevaren van rekruteringsactiviteiten in Nederland voor de gewelddadige jihad en de daarbij gedane oproep aan de islamitische gemeenschappen in Nederland om hiertegen een dam te helpen opwerpen. De AIVD geeft om verschillende redenen geen uitgebreide cijfermatige en personele bijzonderheden over organisaties die de aandacht genieten. Allereerst vloeit uit het specifieke karakter van de AIVD voort dat beperkingen gelden voor de informatie die naar buiten wordt gebracht. Daarnaast is de waarde van dergelijk cijfermateriaal zeer beperkt. Veelal is de aandacht van de AIVD gericht op individuen, kleine segmenten of onderdelen van een organisatie en het zou een verkeerd signaal zijn om de totale organisatie het stempel van radicaal of terroristisch op te drukken. Waar de weergave van cijfermateriaal wel van belang kan zijn voor bijvoorbeeld het vaststellen van trends, zal de dienst niet nalaten deze weer te geven of beschikbaar te stellen.

In zijn algemeenheid geldt dat de AIVD ernaar streeft om binnen de beperkingen die zijn gesteld de samenleving zo goed mogelijk te informeren. Naast het jaarverslag gebeurt dat onder meer in de memorie van toelichting bij de begroting van het ministerie van BZK en via publicaties over specifieke onderwerpen. Zo zijn in de afgelopen twee jaar nota's uitgebracht over in de vraag genoemde onderwerpen als het islamitisch onderwijs en rekruteringen voor de jihad. Via de website van de AIVD wordt eveneens actief informatie verstrekt.

4

Deelt het kabinet de constatering dat de diepgang van het onderhavige jaarverslag in geen vergelijking staat tot die van de jaarverslagen in landen als Duitsland? Komt het verschil voort uit een andere werkwijze of uit een ander uitgangspunt met betrekking tot de openbaarheid? Heeft dit te maken met de door het kabinet en de AIVD gehanteerde definitie van maximale transparantie? Waarom verschilt die definitie in de uitwerking zo veel van die in bijvoorbeeld Duitsland?

Ik deel geenszins de constatering dat de diepgang van het AIVD-jaarverslag in geen vergelijking zou staan tot die van de jaarverslagen in landen als Duitsland. Dit beeld krijgt men waarschijnlijk als gevolg van een eerste vergelijking, waarbij de indruk zal ontstaan dat andere diensten een overvloed aan informatie geven. In werkelijkheid gaat het grotendeels om encyclopedische en statistische informatie over extremistische organisaties, die elk jaar vrijwel hetzelfde blijft. De hoeveelheid informatie lijkt daardoor overvloedig, terwijl de meer ingewijde lezer al snel zal ontdekken dat de intrinsieke waarde van deze informatie vaak gering is. Zie overigens ook mijn antwoord op vraag 3 ten aanzien van dergelijke informatie.

In de wereld van inlichtingen- en veiligheidsdiensten wordt de AIVD beschouwd als een van de meest open en transparante diensten in Europa. In deze kring klinkt af en toe zelfs enige bezorgdheid door, omdat de vrees bestaat dat een te grote openheid schadelijk kan zijn voor de bilaterale of multilaterale samenwerking tussen diensten.

5

Kan uit de mededeling dat de dreiging van het internationaal terrorisme in 2002 niet alleen van buiten kwam, maar steeds meer een intern karakter bleek te hebben, worden afgeleid dat deze interne dreiging in 2002 groter was dan in voorgaande jaren? Zo ja, welke feiten staven deze bewering?

De mededeling dat de dreiging van het internationaal terrorisme in 2002 niet alleen van buiten kwam maar steeds meer een intern karakter blijkt te hebben berust op de bevinding dat in 2002 islamitische jongeren met de Nederlandse nationaliteit in toenemende mate vatbaar bleken voor de rekruteringspraktijken van islamitische ronselaars en metterdaad op jihad trokken. De eerste signalen over rekrutering onder jonge Nederlandse moslims werden al in het jaarverslag 2001 (pagina 16) vermeld. Het jaar 2002 leverde het eerste concrete voorbeeld van de ernstige gevolgen die dit verschijnsel kan hebben. Twee jonge Nederlandse gerekruteerden kwamen in januari van dat jaar om in Kashmir tijdens een incident waarbij ook een Indiase politiefunctionaris werd gewond.

6

Kan uit de mededeling dat Nederland in 2002 minder veilig bleek dan werd aangenomen, worden afgeleid dat ook de AIVD meende dat Nederland veiliger was dan uiteindelijk gebleken is?

Binnenlandse veiligheid is geen statisch gegeven. Zij is voortdurend onderhevig aan veranderingen onder invloed van politieke en maatschappelijke ontwikkelingen en processen in binnen- en buitenland. Veranderingen in het veiligheidsbeeld kunnen zich bijzonder snel voltrekken en soms in de meest onverwachte richtingen, waardoor ook een dienst als de AIVD kan worden verrast. Zo was het gegeven van een politieke moord vrijwel ondenkbaar, tot een dergelijke gebeurtenis zich met de aanslag op Pim Fortuyn voltrok. Door deze moord en de daaropvolgende golf van bedreigingen aan het adres van Nederlandse politici is de grens bij het inschatten van veiligheidsrisico's ook in Nederland verlegd.

7

Kan, als het gaat om de proliferatie van massavernietigingswapens, de voortdurende afweging worden toegelicht tussen het belang van Nederland als betrouwbare verdragspartner enerzijds en de concurrentiepositie van het Nederlandse bedrijfsleven en de vrijheid van informatie-uitwisseling anderzijds?

De AIVD levert op basis van zijn wettelijke taak gevraagd en ongevraagd informatie over dreigingsontwikkelingen op het vlak van proliferatie van massavernietigingswapens en haar overbrengingsmiddelen en mogelijke Nederlandse betrokkenheid hierbij. In het Nederlandse beleid van non-proliferatie van massavernietigingswapens dragen respectievelijk het ministerie van Buitenlandse Zaken en het ministerie van Economische Zaken een primaire verantwoordelijkheid. Het waarborgen van Nederland als betrouwbare verdragspartner en het bevorderen van de concurrentiepositie van het Nederlands bedrijfsleven vindt plaats op basis van goed overleg.

8

Op welke wijze is de afweging van het gebruik van bijzondere inlichtingenmiddelen tegenover de proportionaliteit en subsidiariteit ervan, verifieerbaar en daarmee controleerbaar?

De inzet van een bijzondere bevoegdheid wordt schriftelijk aangevraagd waarbij de overwegingen met betrekking tot proportionaliteit en subsidiariteit worden vermeld. Deze overwegingen maken integraal deel uit van het besluitvormingsproces over de inzet van bijzondere bevoegdheden. De aanvragen worden opgenomen in een geautomatiseerd bestand en zijn zodoende verifieerbaar en controleerbaar voor bijvoorbeeld de bij de WIV 2002 in het leven geroepen Commissie van Toezicht.

9

Is de AIVD bezig haar informatie tijdens de Rotterdamse strafrechtzaken en ondanks de uitspraken van de rechter daarover, strafrechtbestendig te maken? Betekent dit niet een indirecte opsporingsrol voor de AIVD? Betekent dit niet ook een geringere controle door de rechter-commissaris en zittingsrechter en ongelijkheid tussen aanklager en verdachten?

Artikel 9 van de WIV 2002 bepaalt uitdrukkelijk dat ambtenaren van de AIVD geen bevoegdheid hebben tot het opsporen van strafbare feiten. Indien tijdens de onderzoeken van de AIVD gegevens bekend worden die van belang kunnen zijn voor de opsporing of vervolging van strafbare feiten, kunnen deze schriftelijk medegedeeld worden aan het daartoe aangewezen lid van het Openbaar Ministerie. De scheiding tussen enerzijds het inwinnen van inlichtingen ten behoeve van de staatsveiligheid en anderzijds opsporing en vervolging ten behoeve van de strafrechtelijke handhaving impliceert niet dat materiaal afkomstig van de AIVD onbruikbaar zou zijn voor die strafrechtelijke handhaving. Zoals uiteengezet in de brief van de minister van Justitie van 24 juni 2003 (Kamerstukken II 2002/03, 27 925, nr. 94) kan informatie van de AIVD aanleiding vormen tot het instellen van een strafrechtelijk onderzoek door daartoe bevoegde opsporingsinstanties. Voorts kan deze informatie feiten en omstandigheden opleveren in de zin van artikel 27 van het Wetboek van Strafvordering en daarmee een rechtmatige verdenking. De vraag in hoeverre en onder welke omstandigheden informatie van inlichtingendiensten ook bruikbaar is als bewijs in de zin van het Wetboek van Strafvordering betreft een kwestie die op dit moment onder de rechter is. De noodzaak van wetgeving moet niet worden uitgesloten. Aan de scheiding tussen het werk van de AIVD en politie/justitie werd en wordt overigens strikt de hand gehouden.

10

Wat is de facto het verschil tussen een veiligheidsonderzoek ten behoeve van vertrouwensfuncties en het onderzoek bij de benoeming van ministers en staatssecretarissen?

In de brief van 20 december 2002 van de minister-president en mijn brief van 28 mei 2003 aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal (Kamerstukken II 2002/03, 28 754, nr. 1 en 28 811, nr. 10) is aangegeven dat de AIVD bij de benoeming van ministers en staatssecretarissen uitsluitend nagaat of in de dossiers bij de dienst ten aanzien van de kandidaat relevante gegevens beschikbaar zijn, die zijn verzameld in verband met de in artikel 6 WIV 2002 vastgelegde taken van de dienst (naslag). De AIVD kan alleen verdergaand onderzoek verrichten indien een ernstig vermoeden bestaat dat de in artikel 6 van de WIV 2002 bedoelde belangen worden bedreigd.

Een veiligheidsonderzoek vindt alleen plaats overeenkomstig de Wet veiligheidsonderzoeken voor zgn. vertrouwensfuncties; daartoe behoren geen functies van politieke ambtsdragers. Bij een veiligheidsonderzoek worden naast de naslag in de dossiers bij de AIVD tenminste tevens standaard naslagen gedaan in het justitieel documentatieregister en het GBA. Afhankelijk van de aard en diepgang van het veiligheidsonderzoek, maar ook indien de resultaten van de eerdere naslagen daartoe aanleiding geven, kan een nader onderzoek plaatsvinden. Hierbij kunnen andere bestanden worden bevraagd of informanten en referenten worden gehoord. Bij de uitgebreide veiligheidsonderzoeken vindt ook een gesprek plaats met betrokkene.

11

Wat zijn de aandachtsvelden en de activiteiten van de directie inlichtingen buitenland? Waar gaat het nu concreet om bij de opsomming a-f en hoe krijgt dat vorm? Waar is de aandacht voor economische (contra)spionage gebleven?

Over de opgesomde onderwerpen kunnen publiekelijk geen nadere mededelingen worden gedaan. Ieder antwoord op vragen naar meer detailgegevens over de aandachtsvelden en de activiteiten van de directie Inlichtingen Buitenland zou onontkoombaar de vermelding bevatten van de landen waarop het inlichtingenwerk zich richt. Publicatie daarvan zou de relatie tussen Nederland en die landen kunnen schaden. Bovendien zou publicatie de feitelijke uitvoering van de werkzaamheden van de directie ernstig bemoeilijken. Een en ander ten koste van het effectief functioneren in het belang van de nationale veiligheid.

Met de vraag naar de aandacht voor economische (contra)spionage wordt, naar wij aannemen, bedoeld op de aandacht voor vitale economische belangen, welk begrip als zodanig bij nota van wijziging is ingevoerd en later weer is geschrapt uit de taakomschrijving van de AIVD. Onderzoek met oog op deze belangen kan alleen worden verricht indien de nationale veiligheid daarbij in het geding is en indien deze belangen zijn aangewezen door de drie bevoegde ministers (vgl. Kamerstukken II 2000/01, 25 877, nr. 15, blz. 5). Noch bij de aanwijzing van onderwerpen waarnaar in 2002 onderzoek gedaan diende te worden, noch bij die voor 2003, is dit aan de orde geweest.

12

Wat betekent het plaatsen van een organisatie op de lijst met terroristische organisaties van de Europese Unie, voor de aandacht van de AIVD voor zo'n organisatie?

De AIVD maakt, op grond van de WIV 2002, bij de inzet van middelen een afweging tussen het te beschermen belang, de dreiging die van een persoon of organisatie uitgaat en de daartegen al dan niet bestaande weerstand. Bij die afweging wordt ook rekening gehouden met het feit dat een organisatie is opgenomen op de EU-lijst van terroristische organisaties waarvan de tegoeden moeten worden bevroren. Dit geldt met name voor de financiële onderzoeksactiviteiten van de dienst. Zo is de AIVD betrokken bij een samenwerkingsverband met het ministerie van Financiën en de financiële toezichthouders, waarin wordt onderzocht in hoeverre de betreffende terroristische entiteiten beschikken over financiële middelen die aan specifieke beperkende maatregelen onderhevig zijn.

13

Welke criteria hanteert de AIVD bij het beantwoorden van de vraag of activiteiten verband houden met het islamitische terrorisme?

De criteria die de AIVD hanteert om activiteiten aan te duiden als verband houdend met islamistisch terrorisme komen voort uit de definities van «terrorism» en «islamisme».

De AIVD heeft terrorisme in de nota «Terrorisme aan het begin van de 21e eeuw; dreigingsbeeld en positionering BVD» van april 2001 als volgt gedefinieerd (pagina 9): «het plegen van of dreigen met op mensenlevens gericht geweld, met als doel maatschappelijke veranderingen te bewerkstelligen of politieke besluitvorming te beïnvloeden». Sindsdien is hieraan, in overeenstemming met Europese besluitvorming, toegevoegd dat ook met dezelfde oogmerken veroorzaakte ernstige zaakschade die het maatschappelijk leven ontwricht tot het wezen van het terrorisme gerekend moet worden.

Onder islamisme verstaat de AIVD: het streven naar de verwezenlijking van een islamitische staat, gebaseerd op een streng-orthodoxe interpretatie van de bronnen van de islam. Er wordt in dit verband ook wel gesproken van de politieke islam.

Islamistisch terrorisme kan dan als volgt worden gedefinieerd: (het dreigen met) op mensenlevens of de ontwrichting van het maatschappelijk leven gericht geweld om een maatschappij te verwezenlijken, die overeenstemt met een fundamentalistische islamitische staatsinrichting die voortvloeit uit een streng-orthodoxe interpretatie van de bronnen van de islam.

14

Waarom is juist ten aanzien van de dreiging van het islamitische terrorisme bewust de publiciteit gezocht? Gold dat in 2002 ook voor andere activiteiten van de AIVD? Welke criteria hanteren de AIVD en de minister van BZK bij het beantwoorden van de vraag of de publiciteit moet worden gezocht?

Bepalend in de afweging of publiciteit gezocht wordt over AIVD-activiteiten en onderzoeksresultaten, is de vraag of hiermee een veiligheidsbelang gediend is. Het in de openbaarheid brengen van informatie over bepaalde dreigingen kan immers ertoe bijdragen dat de waakzaamheid en het weerstandsvermogen binnen de samenleving vergroot worden. Een effectieve bestrijding van het islamistisch terrorisme vraagt naast repressie via het strafrecht ook dat geïnvesteerd wordt in preventie door in een vroeg stadium radicaliseringsprocessen te onderkennen en af te stoppen. Dat kan alleen als het gematigde en matigende deel van de samenleving daarbij geïnformeerd en betrokken wordt.

15

Hoe beoordeelt het kabinet het aantal van «enkele tientallen leden» van de tweede en derde generatie migranten die vatbaar zijn gebleken voor rekrutering, in relatie tot de totale omvang van de moslimgemeenschap? Is bij het zoeken van publiciteit terzake, de boodschap uitgedragen dat het overgrote deel van de moslimgemeenschap in Nederland geen vruchtbare bodem vormt voor rekrutering, ook om stigmatisering van deze gemeenschap en onnodige maatschappelijke polarisatie te voorkomen? Welke verantwoordelijkheid heeft de moslimgemeenschap volgens de regering om rekruterings- en ondersteuningsactiviteiten tegen te gaan?

De AIVD heeft in nota's en de publiciteit expliciet uitgedragen dat het voor rekrutering vatbare deel van de moslimgemeenschap in Nederland een relatief kleine minderheid van de totale moslimbevolking is. Deze constatering betekent overigens in geen dele dat dit verschijnsel door de AIVD wordt onderschat. Op blz. 38 van de nota «Rekrutering voor de jihad, van incident naar trend» wordt benadrukt dat de overheid bij het tegengaan van rekruteringsactiviteiten de samenwerking met alle gematigde krachten, moslims en niet-moslims, nodig heeft. Zij zijn immers het best in staat radicaliserings- en rekruteringsprocessen in eigen kringen vroegtijdig te onderkennen en tegen te gaan en zijn daar ook zelf bij gebaat. Immers, ook de gematigde moslims ondervinden direct en indirect de schadelijke (stigmatiserende) gevolgen van de activiteiten van radicale geloofsgenoten en zijn niet zelden zelf ook het mikpunt en slachtoffer van geweld.

16

Worden de tegoeden van de Benevolence International Foundation (BIF) ook werkelijk bevroren?

De in Nederland zetelende Stichting Benevolence International Nederland (BIN) is onderdeel van de Benevolence International Foundation (BIF). De tegoeden van BIN zijn in 2002 daadwerkelijk bevroren.

17

Welke conclusie verbindt het kabinet aan het onderzoek naar het Somali-sche conglomeraat Al-Barakaat?

De AIVD heeft in 2002 en 2003 onderzoek gedaan naar diverse vestigingen van het conglomeraat Al-Barakaat. Gebleken is dat grote hoeveelheden geld van Barakaat-bankrekeningen richting Dubai gaan. Naar aanleiding van het onderzoek heeft de AIVD een ambtsbericht aan de FIOD uitgebracht.

18

Op welke manier wordt getracht te voorkomen dat radicale moslims onder een valse identiteit een verblijfsvergunning in Nederland proberen te krijgen? Hoe verliep in 2002 de samenwerking tussen de AIVD en de IND op dit punt?

De AIVD werkt nauw samen met bij het migratiedossier betrokken overheidsinstanties met het oog op het tijdig identificeren van personen die migratiekanalen gebruiken om Nederland binnen te komen en een gevaar kunnen vormen voor de nationale veiligheid. Het gaat hierbij om personen die onder eigen of valse identiteit een verblijfsvergunning in Nederland proberen te bemachtigen.

De AIVD heeft de afgelopen jaren in het bijzonder geïnvesteerd in de samenwerking met de Immigratie- en Naturalisatie Dienst (IND). In juni 2003 hebben de diensten een convenant gesloten, waarin de uitwisseling

van gegevens tussen de twee diensten wordt geregeld. Op dit moment wordt er gesproken over het opstellen van nadere uitvoeringsplannen.

19

Waaruit bestaan de beperkende financiële maatregelen van de Nederlandse overheid tegen de Communist Party of the Philippines (CPP) en de New People's Army (NPA)?

De maatregelen bestaan eruit dat de in Nederland aanwezige banktegoeden van de Communist Party of the Philippines (CPP) en de New People's Army (NPA) geblokkeerd zijn.

Waar het de NPA betreft is deze maatregel genomen op grond van het feit dat de NPA op 28 oktober 2002 op de Europese lijst van entiteiten die betrokken zijn bij terroristische daden is geplaatst. De Europese verordening nr. 2580/2001 inzake specifieke beperkende maatregelen verplicht Nederland ertoe alle tegoeden en andere financiële of economische middelen van organisaties op deze lijst te bevriezen.

Daarnaast heeft de minister van Buitenlandse zaken in een aparte ministeriële regeling d.d. 31 oktober 2002 tevens sancties aan de CPP opgelegd.

20

Welke stappen (naast inventarisatie) in het onderwijsveld om ongewenste buitenlandse bemoeienis met scholen terug te dringen, zijn bedoeld en om hoeveel gevallen gaat het?

Naar aanleiding van het rapport van de AIVD over ongewenste bemoeienis met het islamitisch onderwijs hebben het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen en de Onderwijsinspectie diverse stappen gezet om dit type scholen te vrijwaren van dergelijke inmenging en de transparantie te vergroten ten aanzien van de financiën. Ook de Islamitische Scholen Besturen Organisatie zelf heeft daartoe belangrijke initiatieven genomen. De AIVD ziet daarom ook geen aanleiding meer om bijzondere aandacht te besteden aan het reguliere islamitische onderwijs.

21

Heeft de AIVD aandacht voor de mogelijke invloed van extreem rechtse partijen uit het buitenland, zoals Vlaams Blok, op (potentiële) extreem rechtse sympathisanten in Nederland?

Ja. De AIVD brengt de contacten tussen Nederlandse en buitenlandse extreem rechtse sympathisanten in kaart. De AIVD wisselt daarenboven op geregelde basis gegevens uit met zijn Europese collegadiensten met betrekking tot rechts-extremisme.

22

Hoeveel arrestaties zijn in 2002 verricht in verband met de veelvuldig aangetroffen racistische en beledigende uitingen op het internet? Op welke wijze wil het kabinet discriminatie via het internet in de toekomst actiever en doeltreffender tegengaan?

Navraag bij het ministerie van Justitie leert dat, zoals blijkt uit informatie van het Meldpunt Discriminatie Internet van het Openbaar Ministerie, in 2002 geen arrestaties zijn verricht in verband met racistische en beledigende uitingen op het internet.

Voor het antwoord op de tweede vraag verwijs ik naar de brief die mijn ambtgenoot van Justitie op 4 november 2002 over bestrijding van racisme en discriminatie aan de voorzitter van de Tweede Kamer heeft gezonden (Kamerstukken II 2002/03, 28 600, nr. 34) en naar de uitvoerige antwoorden die hij op 6 december 2002 heeft gegeven op kamervragen over geweld- en doodsbedreigingen via internet (Aanhangsel Hande-

lingen II 2002/03, nr. 475). De AIVD heeft geen executieve taken en beschikt derhalve niet over de mogelijkheid eigenstandig maatregelen te nemen om discriminatie via het internet tegen te gaan. Eventuele strafbare uitingen die door medewerkers van de AIVD op het internet worden aangetroffen, kunnen via een ambtsbericht worden gemeld aan Justitie.

23

Wat was de betrokkenheid van de AIVD bij het bij het publiek en/of de desbetreffende politieke partijen bekend maken van extreem rechtse sympathisanten die actief wilden worden in de LPF/Leefbaarstroming?

Er was geen betrokkenheid van de AIVD bij het bekend maken van extreem rechtse sympathisanten die actief wilden worden in de LPF/Leefbaarstroming.

24

Op welke wijze heeft de Arabisch Europese Liga (AEL) in Nederland de aandacht van de AIVD?

De AIVD is, zoals reeds herhaalde malen aan de Tweede Kamer is gemeld, alert op mogelijke antidemocratische ontwikkelingen binnen de AEL. Overeenkomstig de WIV 2002 past de AIVD bij de eventuele inzet van bijzondere inlichtingenmiddelen ook in dit geval de beginselen toe van subsidiariteit en proportionaliteit.

25

Gaan er bijzondere bedreigingen uit van de AEL, die de aandacht van de AIVD vereisen of kijkt zij naar alle autochtone organisaties met etnische en religieuze sentimenten in gelijke mate? Opereert de AIVD ten aanzien van de AEL ook in België?

De AIVD doet onderzoek naar personen en organisaties die aanleiding geven tot het ernstige vermoeden dat zij een gevaar vormen voor de nationale veiligheid. Of de dreiging voortkomt uit etnische of religieuze overtuigingen speelt hierbij geen rol. Operationele bijzonderheden kunnen uitsluitend aan de commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten worden gemeld.

26

Op welke wijze krijgt de gememoreerde samenwerking van de AIVD met de Marokkaanse gemeenschap vorm?

In contacten van medewerkers van de AIVD met leden van de Marokkaanse gemeenschap worden waar mogelijk inzichten aangereikt over radicaliseringsprocessen. Het streven is er daarbij op gericht te bevorderen dat ook vanuit de gemeenschap zelf ongewenste ontwikkelingen worden onderkend en tegengegaan.

27

Op welke wijze heeft de AIVD zich in 2002 bezig gehouden met aan de MHP («Grijze Wolven») gelieerde organisaties in Nederland? Zijn er nog gemeenten die subsidie verstrekken aan zulke organisaties? Heeft het in antwoord op Kamervragen (Handelingen Tweede Kamer, 2002–2003, 539) toegezegde gesprek dat de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie zou gaan voeren met de gemeentebesturen over onder meer het subsidiebeleid en het toezicht op de uitvoering daarvan inmiddels plaatsgevonden? Hoe beoordeelt het kabinet de recente mededeling van het college van B&W van Den Haag in antwoord op schriftelijke vragen (van 13 mei 2003, te lezen op www.denhaag.nl) dat het geen aanleiding ziet tot zo'n gesprek?

Voor zover de AIVD bekend bestaan in Nederland ruim veertig organisaties die zich hebben verenigd in de koepelorganisatie Turkse Federatie Nederland (TFN). Zoals vermeld in het laatste jaarverslag is deze koepelorganisatie onderwerp van aandacht van de AIVD. Daar gemeenten auto-noom zijn in het toekennen van subsidies en het eventueel daaraan verbinden van aanvullende voorwaarden, heb ik geen inzicht in de subsidiëring van individuele organisaties.

De minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie wil in het kader van het lokaal integratiebeleid met gemeenten afspraken maken om alleen subsidies te verstrekken die op integratie zijn gericht. Ter gelegenheid van de aanbidding van de Rapportage Integratiebeleid Etnische Minderheden (RIEM) 2003 aan de Tweede Kamer zal de minister de Tweede Kamer informeren over haar beleidsvoornemens met betrekking tot het lokaal integratiebeleid.

28

Welke activiteiten heeft de AIVD verricht naar aanleiding van het feit dat enkele dierenrechtactivisten zich genoodzaakt voelden tijdelijk onder te duiken?

Aangezien er bij de AIVD geen concrete bedreigingen tegen dierenrechtenactivisten bekend zijn geworden, heeft de AIVD geen stappen ondernomen.

29

Hoe probeert de AIVD de gesignaleerde toeneming van het gebruik van geweld door dierenrechtactivisten, een halt toe te roepen?

De AIVD probeert door het nog nadrukkelijker monitoren van deze categorie dierenrechtenactivisten meer zicht te krijgen op de dadergroepen, hun motieven en voorgenomen activiteiten, teneinde het gebruik van geweld tijdig te onderkennen en indien mogelijk te (laten) verstoren. Het spreekt voor zich dat hier sprake is van volstrekt ontoelaatbare handelingen. Waar en wanneer mogelijk zullen direct, of indirect via de bevoegde autoriteiten, ook waarschuwingen uitgaan, teneinde de beveiliging te bevorderen. Als de dienst in zijn onderzoek stuit op (vermoedelijk) strafbare feiten zullen deze in een ambtsbericht gemeld worden aan het Openbaar Ministerie.

30

Kan worden uiteengezet door welke «clandestiene inlichtingenactiviteiten» van buitenlandse inlichtingendiensten Nederlandse belangen worden aangetast? Waarom richt de aandacht van de AIVD zich specifiek op de Russische, Chinese, Irakese en Iranese inlichtingendiensten?

Binnen het onderzoek naar clandestiene inlichtingenactiviteiten stelt de AIVD jaarlijks prioriteiten aan de hand van de ernst van de mogelijke schade die buitenlandse inlichtingendiensten aan de nationale veiligheid kunnen toebrengen. Deze schade hoeft niet alleen te bestaan uit traditionele spionageactiviteiten, zoals het stelen van geheime overheidsinformatie, maar kan ook bestaan uit de verwerving van (onderdelen voor) massavernietigingswapens, overheidsbetrokkenheid bij internationaal terrorisme en illegale migratie en de aantasting van grondrechten van in Nederland verblijvende migranten. Op basis van deze prioriteitstelling richt de AIVD zich met name op genoemde landen en inlichtingendiensten.

31

Welke activiteiten zal de AIVD na het beëindigen van de oorlog in Irak met betrekking tot de situatie in Irak en de mogelijke gevolgen voor Nederland, verrichten?

De repercussies voor de nationale veiligheid van Nederland zullen verder in kaart worden gebracht.

Het onderzoek naar de Iraakse gemeenschap in Nederland wordt voortgezet, waarbij bijzondere aandacht wordt besteed aan radicaliseringstendenzen binnen de Iraaks-Shi'itische gemeenschap en de positie van de Iraakse Koerden.

Na de ontmanteling van de Iraakse inlichtingendienst Mukhabarat wordt het onderzoek van de AIVD naar de activiteiten van deze dienst in Nederland stopgezet.

32

Welke conclusies heeft de AIVD, vooruitlopend op de rapportage van de commissie-Van den Haak, zelf getrokken naar aanleiding van de moord op Pim Fortuyn?

Vooruitlopend op het rapport van de commissie Van den Haak heeft de AIVD de procedures met betrekking tot zijn informatieverstrekken en adviserende rol bij de beveiliging en bewaking van bijzondere personen en objecten kritisch bezien. De protocollering, in de zin van een nauwgezette en volledige schriftelijke vastlegging van de diverse stappen in dit proces, liet te wensen over en is vervolgens verbeterd.

Verder is een begin gemaakt met het systematisch volgen van uitspraken, publieke optredens en gedragingen van de hoofdrolspelers, teneinde potentiële risico's in het kader van de verkiezingen voor de Tweede Kamer en de Provinciale Staten tijdig te kunnen onderkennen. Deze activiteit maakt deel uit van de veranderde bijdrage van de AIVD aan het nieuw op te zetten stelsel van bewaken en beveiligen (vgl. Kamerstukken II 2002/03, 28 974, nrs. 1 en 2).

33

Hoeveel mensen zijn binnen de AIVD bezig met «elektronische aanvallen» en «security scans»? Aan hoeveel bedrijven is advies uitgebracht en waarom moest in deze gevallen gebruik gemaakt worden van de AIVD? Wordt er voor deze adviezen betaald? Aan welke sectoren moet worden gedacht?

In 2002 is nagegaan welke activiteiten er van de AIVD mogen worden verwacht ten aanzien van de verdediging tegen elektronische aanvallen. Geconcludeerd is dat elektronische aanvallen (virussen, denial of service aanvallen, trojaanse paarden, hacking activiteiten e.d.) schade toe kunnen brengen aan de belangen die in de WIV 2002 worden genoemd. Om adviezen te kunnen uitbrengen op dit terrein is het nodig dat er meer zicht komt op de aard en omvang van het probleem. Hiervoor is een onderzoeksplan opgesteld dat voorziet in de ontwikkeling van een methode om de aard en omvang van elektronische aanvallen bij een organisatie in kaart te kunnen brengen.

Bij de uitvoering van security scans kunnen ca. twintig medewerkers worden betrokken. In het kader van de security scans die in 2002 zijn uitgevoerd, is aansluitend daarop in totaal aan 21 organisaties advies gegeven, waarvan vier particuliere bedrijven. Voor deze adviezen hoeft niet te worden betaald. Het ging hierbij om de rijksoverheid, politie, telecommunicatie en de zogenoemde vitale sectoren.

34

Was in 2002 sprake van een toegenomen dreiging voor de vitale sectoren in de samenleving?

Naar aanleiding van de aanslagen van 11 september is het bewustzijn van kwetsbaarheid en dreiging toegenomen. In 2002 is evenwel geen sprake geweest van een toename van concrete dreigingen tegen vitale objecten.

35

In hoeverre wordt met de bureaus Veiligheid en Integriteit binnen de politie, Vertrouwens Personen Integriteit binnen de politie, Integriteit Amsterdam, BIBOB en het Van Traa Team samengewerkt? In hoeveel zaken vormde in 2002 informatie van de AIVD aanleiding tot ingrijpen respectievelijk het beginnen van een procedure door bedoelde bureaus? Is de afgenomen werklast toe te schrijven aan de toegenomen aandacht op het decentrale niveau?

Het Meldpunt integriteitsaantastingen (MEPIA) werkt op verschillende manieren samen met diverse instanties. Samenwerking kan bijvoorbeeld plaatsvinden doordat instanties meldingen omtrent vermoedens van integriteitsschendingen bij het meldpunt deponeren. Anderzijds verwijst het meldpunt meldingen (indien mogelijk) door naar andere competente organisaties. Samenwerking vindt ook plaats door het verifiëren van gegevens bij organisaties en door het aangaan van contacten en het organiseren van afstemmingsoverleggen met instanties. Deze contacten kunnen zowel incidenteel als structureel van karakter zijn. Incidenteel zijn er bijvoorbeeld contacten met het Bureau Integriteit van de gemeente Amsterdam. Structurele contacten vinden plaats met een lid van het Openbaar Ministerie en de Rijksrecherche.

In 2002 is geen AIVD-informatie aanleiding geweest voor het ingrijpen danwel beginnen van een procedure door bedoelde bureaus.

Zoals uit de cijfers uit het jaarverslag blijkt, is er geen sprake van een afgenomen werklast.

36

Hoeveel meldingen bij het Meldpunt Integriteitsaantastingen hebben aanleiding gegeven tot een vooronderzoek?

In 2002 zijn 54 meldingen ontvangen. Het onderzoek naar drie van deze meldingen is thans nog gaande. Van de overige 51 meldingen voldeden 26 meldingen aan de basisvoorwaarden van het meldpunt (zoals genoemd in het jaarverslag op pagina 86).

37

Wat is de reactie van het kabinet op het volgende schema betreffende de bestaande veiligheids- en vertrouwensonderzoeken van, door of in samenwerking met de AIVD, dat naar aanleiding van het overzicht in het jaarverslag gemaakt is:

- NN   zwaarte A/B/C, dus variabel
- A   onderstaande + actieve garing met ivd-middelen [plus B 1ste graad]
- naslag +   basis + Belastingen + GBA + GSD [plus naslag 1ste graad]
- B   basis + Belastingen + GBA + GSD [plus C 1ste graad]
- P   zwaarte ongeveer A/B
- naslag PP   basis + Belastingen [plus naslag 1ste graad]

- naslag   basis + Belastingen
- C   basis
- basis   naslag bij/onder AIVD/RID's + Pol/Jus

Is het waar dat er tenminste tien verschillende regimes met betrekking tot de veiligheids- en naslagonderzoeken bestaan? Komt dit de transparantie van het functioneren van de AIVD wel ten goede? Is het wenselijk te komen tot een helderder en eenvoudiger regime, en zo ja, wanneer?

Het bovengenoemde schema ken ik niet en is ook niet overeenkomstig de praktijk. In de brief van mijn ambtsvoorganger aan de voorzitter van de Tweede Kamer van 5 november 1996 (Kamerstukken II 1996/97, 24 023, nr. 63) is aangegeven dat er A, B, en C vertrouwensfuncties zijn met bijbehorende veiligheidsonderzoeken. Met de uitbreiding van vertrouwensfuncties bij de politie in 2001 zijn er tevens de P-vertrouwensfuncties aan toegevoegd.

Standaard vindt bij alle veiligheidsonderzoeken naslag plaats in de GBA, het justitieel documentatieregister en de registraties van de AIVD. Afhankelijk van de zwaarte van de vertrouwensfuncties (betreft het een A, B, C of P functie) worden andere bestanden geraadpleegd en vindt een gesprek plaats met betrokkene en informanten en referenten.

Bij veiligheidsonderzoeken wordt geen gebruik gemaakt van bijzondere bevoegdheden. In dat verband wijs ik op artikel 18 van de WIV 2002 waarin is bepaald dat dergelijke bevoegdheden door de AIVD uitsluitend mogen worden aangewend ten behoeve van de taken, bedoeld in artikel 6, tweede lid, onder a en d. Dit betreft de inlichtingentaken van de dienst.

38

Waarom wordt er in het jaarverslag niet stilgestaan bij de naslagonderzoeken van de AIVD (zie ook de brief van 28 mei 2003)? Kan er alsnog een overzicht komen van de naslagonderzoeken in 2002, inclusief de diverse categorieën in elk van de gevallen (kabinet, koninklijke familie en politieke partijen)? In hoeverre is in het onderzoek naar de heer De Roy van Zuydewijn van de reguliere procedure afgeweken?

Bij het antwoord op vraag 10 is aangegeven dat bij een naslag wordt bezien of ten aanzien van betrokkene bij de AIVD relevante gegevens beschikbaar zijn. In dit geval wordt de naam van de persoon die wordt nageslagen en over wie in de AIVD bestanden geen gegevens blijken te zijn vastgelegd, niet alsnog in die bestanden opgenomen. Het is derhalve niet mogelijk een overzicht te maken van gevallen waarin een naslag is gepleegd.

In het geval van de heer De Roy van Zuydewijn heeft niet alleen naslag plaatsgevonden. Ik verwijs u ter zake naar de brief aan de Kamer van 10 maart 2003 (Kamerstukken II 2002/03, 28 811, nr. 1, blz. 4). In de brief van 28 mei 2003 (Kamerstukken II 2002/03, 28 811, nr. 10) wordt het verschil tussen het verrichten van onderzoek door de AIVD en het doen van naslag toegelicht.

39

Kan de stijging van het aantal weigeringen om een verklaring van geen bezwaar af te geven worden verklaard? Zijn de voorwaarden om een dergelijke verklaring af te geven verscherpt of worden meer verzoeken ingediend door mensen die niet aan de voorwaarden voldoen? Om welke reden(en) is geweigerd de verklaring af te geven?

In het jaarverslag wordt niet stilgestaan bij de weigeringen van de verklaring van geen bezwaar, omdat in elk individueel veiligheidsonderzoek op basis van de aard en kwetsbaarheden van de vertrouwensfunctie en de gevonden antecedenten telkens opnieuw een afweging moet worden gemaakt of er voldoende waarborgen zijn dat betrokkene onder alle omstandigheden de plichten uit de vertrouwensfunctie getrouwelijk zal vervullen. Hierdoor kan niet zonder meer in schema's worden aangegeven waarom een verklaring van geen bezwaar is geweigerd.

De verklaringen van geen bezwaar worden door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in overeenstemming met de minister die verantwoordelijk is voor het betreffende beleidsterrein geweigerd. Ook indien andere instanties, zoals de Koninklijke Marechaussee en de politie onder mandaat van de AIVD veiligheidsonderzoeken verrichten, vindt een weigering op bovengenoemde wijze plaats.

Sinds de inwerkingtreding van de WVO in 1997 is het (absolute) aantal van 1822 weigeringen inderdaad het hoogste aantal. Opgemerkt dient echter te worden dat ook het aantal aanmeldingen voor een veiligheidsonderzoek nog nooit zo hoog is geweest. Procentueel is het aantal weigeringen lager dan in 2001. In 2002 is slechts 2,8% geweigerd. In 2001 betrof het aantal weigeringen 3,8%.

Er is gelet op de cijfers dan ook geen aanleiding om de Commissie van Toezicht te vragen om het gehele complex van de WVO te onderzoeken. Overigens bepaalt de Commissie van Toezicht zelf op welke terreinen in welk jaar zij haar toezicht richt.

40

Kan de forse stijging van het aantal veiligheidsonderzoeken en het aantal weigeringen om een verklaring van geen bezwaar af te geven in de burgerluchtvaart worden verklaard?

Zoals in het jaarverslag is gemeld, is de toename van de veiligheidsonderzoeken een gevolg van de toename van het aantal aanmeldingen van het bemanningspersoneel bij de KLM. Zie ook Aangangsels, Handelingen II, 2001/02, nr. 1028. Bovendien heeft de werkgelegenheid in de burgerluchtvaart zich hersteld na de aanslagen in de Verenigde Staten op 11 september 2001.

41

Waarom wordt niet stilgestaan bij de 1822 weigeringen om een verklaring van geen bezwaar af te geven in 2002? Waarom staan deze niet expliciet vermeld in het jaarverslag? Is het waar dat er in 2002 sprake was van 1822 weigeringen door interventie, advies respectievelijk het weigeren van een verklaring van geen bezwaar van de AIVD? Is dit het hoogste aantal in de geschiedenis? In welke categorieën van functies vonden deze weigeringen plaats en hoe kan dit verklaard worden? Wil het kabinet de Commissie van Toezicht vragen een onderzoek in te stellen naar het gehele complex en de ontwikkelingen met betrekking tot de Wet veiligheidsonderzoek, de vertrouwensfuncties en de weigeringen van de AIVD een verklaring van geen bezwaar af te geven, inclusief die uitgevoerd bij of in samenwerking met de politie, Kmar, RID, DKDB en MIVD?

Hoewel het aantal weigeringen van een verklaring van geen bezwaar in 2002 in omvang is gestegen, is, zoals reeds is gesteld in het antwoord op vraag 39, het aantal weigeringen gelet op het aantal aanmeldingen procentueel afgenomen.

De criteria voor de veiligheidsonderzoeken en ook voor de beoordelingen zijn na 2001 niet gewijzigd.

Een verklaring van geen bezwaar kan, ingevolge artikel 8 WVO, worden geweigerd indien er onvoldoende waarborgen zijn dat betrokkene zijn uit

de vertrouwensfunctie voortvloeiende plichten getrouwelijk zal vervullen of indien er onvoldoende gegevens zijn om hierover een oordeel te kunnen vormen. In dat verband wijs ik u op artikel 7 van de WVO waar in het tweede lid limitatief wordt aangegeven waar in het veiligheids-onderzoek op moet worden gelet.

42

In welke functies wordt een verklaring van geen bezwaar geweigerd (eventueel een top-30 van groepen of soorten functies)?

De AIVD houdt geen overzichten bij van de functies waarvoor een verklaring van geen bezwaar wordt geweigerd. Hoewel met betrekking tot de burgerluchtvaart in het jaarverslag wel expliciet het aantal weigeringen is gemeld, wordt niet bijgehouden voor welke specifieke functie binnen de burgerluchtvaart een verklaring is geweigerd. Voor een overzicht zouden alle 1822 dossiers handmatig moeten worden geraadpleegd teneinde te verifiëren voor welke functie een verklaring van geen bezwaar is geweigerd.

43

Op basis van welke antecedenten wordt een verklaring van geen bezwaar geweigerd (eventueel een top-30 van groepen of soorten antecedenten)?

De AIVD houdt geen overzichten bij van de antecedenten die leiden tot weigering van een verklaring van geen bezwaar. Een antecedent dient relevant te zijn voor de betreffende categorie van vertrouwensfuncties. In dat kader is ten behoeve van de burgerluchtvaart (Staatscourant 1997, nr. 35) en ten behoeve van de politie (Staatscourant 2001, nr. 241) een beleidsregel gepubliceerd waarin relevante justitiële antecedenten zijn opgenomen. Daarbij is overigens geen sprake van een limitatieve opsomming.

44

Kan zo gedetailleerd mogelijk worden aangegeven hoe de geografische spreiding is van de functies waarvoor een weigering van geen bezwaar heeft plaatsgevonden?

Er worden bij de AIVD geen overzichten bijgehouden van weigeringen van verklaringen van geen bezwaar uitgesplitst naar functies en regio's. Voor een overzicht zouden alle 1822 dossiers handmatig moeten worden geraadpleegd teneinde te verifiëren in welke regio de betreffende functie zou worden vervuld. De AIVD houdt slechts overzichten bij voorzover dat noodzakelijk is voor een goede uitvoering van zijn taak.

45

In hoeveel gevallen is er in 2002 onderzoek gedaan ten behoeve van vertrouwensfuncties, vertrouwensonderzoeken en verklaringen van geen bezwaar en kan dit totaal aantal worden uitgesplitst naar de instanties die deze onderzoeken hebben gedaan (bijvoorbeeld DKDB, AIVD, MIVD)?

Er zijn in het betreffende jaar 64 134 veiligheidsonderzoeken verricht. Hiervan zijn onder mandaat van de AIVD 391 onderzoeken afgerond door de politie en 51 089 door de Koninklijke Marechaussee. De DKDB heeft hierin geen bijdrage geleverd.

46

In hoeveel van de 1822 gevallen van weigering van geen bezwaar is de betrokken persoon zelf hiervan op de hoogte gesteld en gewezen op de mogelijkheid om bezwaar aan te tekenen en op welke wijze gebeurt dit?

Zowel de afgifte als de weigering van de verklaring van geen bezwaar is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht zodat in alle gevallen betrokkene op de hoogte wordt gesteld van de resultaten van het veiligheidsonderzoek. Een bezwaarclausule (bij wie en binnen welke termijn) vormt standaard onderdeel van het besluit.

47

Hoeveel Amerikaanse opsporingsambtenaren doen per jaar onderzoek in Nederland? Hoe is het toezicht vanuit Nederland op deze werkwijze van Amerikaanse opsporingsambtenaren in Nederland gewaarborgd?

De politieke verantwoordelijkheid ten aanzien van het verrichten van opsporingsonderzoeken ligt bij de minister van Justitie. Recent heeft mijn ambtgenoot antwoord gegeven op vragen over het optreden van buitenlandse opsporingsambtenaren op Nederlands grondgebied (vgl. Aangangsel Handelingen II 2002/03, nr. 1551).

48

Hoe groot was in 2002 de achterstand in de behandeling van inzageverzoeken, bezwaarschriften en (hoger) beroepsprocedures?

Zoals in het jaarverslag 2002 is aangegeven, is de termijn voor het behandelen van verzoeken om kennisneming met de inwerkingtreding van de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2002 (WIV 2002) op 29 mei 2002 verlengd van zes weken naar drie maanden. Aanleiding hiervoor was onder andere het buitengewoon arbeidsintensieve en bewerkelijke karakter van verzoeken om kennisneming. Dit arbeidsintensieve en bewerkelijke karakter was er mede debet aan dat achterstanden waren ontstaan. De achterstand, die aan het begin van 2002 enkele tientallen zaken bedroeg, is echter aanmerkelijk afgenomen. Aan het eind van 2002 bestond de achterstand met betrekking tot verzoeken gebaseerd op de WIV 1987 en/of op de Wet openbaarheid van bestuur nog slechts uit een enkel verzoek of bezwaarschrift. Hierbij zij opgemerkt dat juist vanwege de bewerkelijkheid van de verschillende verzoeken om kennisneming, de arbeidsintensiviteit per verzoek verschilt. Een achterstand is daarom moeilijk in absolute aantallen uit te drukken. Ten aanzien van verzoeken om kennisneming c.q. bezwaarschriften die zijn ingediend op basis van de WIV 2002 bestaat geen achterstand. Dat wil zeggen dat alle verzoeken dan wel bezwaarschriften binnen de termijn zijn afgehandeld. Dezerzijds wordt nog opgemerkt dat het bij de achterstanden steeds gaat om initiële verzoeken om kennisneming en bezwaarschriften en niet om (hoger) beroepszaken. Het is mij onbekend of bij rechtbanken of de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State achterstanden bestaan ten aanzien van procedures omtrent verzoeken om kennisneming. Aan mij gerichte verzoeken van de rechtbanken en de Afdeling bestuursrechtspraak ten aanzien van bijvoorbeeld het indienen van stukken of verweer worden steeds binnen de termijn afgehandeld.

49

Wanneer kan de Tweede Kamer kennisnemen van de nieuwe archiefselectielijst van de AIVD? Kan worden bevestigd dat vooralsnog geen BVD/AIVD-archiefbescheiden zijn of worden vernietigd?

De nieuwe archiefselectielijst (basiselectiedocument, BSD) is in concept gereed. Het formele vaststellingstraject van de lijst, dat inmiddels in gang is gezet, is hieronder weergegeven. Nadat de Raad voor Cultuur is gehoord, kan de lijst aan de Tweede Kamer worden voorgelegd.

- Het concept-BSD wordt besproken in het zogenaamde driehoeks-overleg. Deelnemers hieraan zijn vertegenwoordigers (deskundigen) van actoren op het beleidsterrein, een vertegenwoordiger van de zorg-

drager in verband met het archiefbeheer en een vertegenwoordiger van het Nationaal Archief. Tijdens dit overleg wordt rekening gehouden met het administratieve belang, het belang van de recht- en bewijszoekende burger en het historisch belang van de archiefbescheiden met betrekking tot het beleidsterrein. Dit overleg loopt en wordt binnenkort afgerond.

- Het concept-BSD wordt vervolgens, tezamen met het verslag van het driehoeksoverleg, ter vaststelling ingediend bij de minister van OC&W
- Het concept-BSD ligt gedurende een periode van acht weken ter inzage.
- De minister van OC&W hoort de Raad voor Cultuur.
- De ministers van OC&W en van BZK leggen het concept-BSD voor aan de Tweede Kamer.
- De ministers van OC&W en van BZK stellen het BSD vast.
- De beschikking tot vaststelling van het BSD wordt gepubliceerd in de Staatscourant. Er wordt op gekoerst deze publicatie in het eerste kwartaal van 2004 te doen plaatsvinden.

De AIVD zal pas na de formele vaststelling van de selectielijst daadwerkelijk overgaan tot vernietiging van die archiefbescheiden die voor vernietiging in aanmerking komen. Bevestigd kan worden dat tot dat moment geen BVD/AIVD-archiefbescheiden zullen worden vernietigd of al zijn vernietigd.